

Kolegium Kształcenia Umiejętności Pielęgniarskich
Zakładu Pielęgniarstwa i Społecznych Problemów Medycznych
Wydział Opieki i Oświaty Zdrowotnej
Śląska Akademia Medyczna w Katowicach

The College Nursing Training in the Institute of Nursing and Social Medicinal Problems
The Department of the Health Care and Education
Medical Academy of Silesia in Katowice

DUTKIEWICZ STANISŁAWA, JARA KRYSZYNA

Family in the eyes of the youth

Rodzina w opinii młodzieży

„Wszystkie szczęśliwe rodziny są do siebie podobne, każda nieszczęśliwa
rodzina jest nieszczęśliwa na swój sposób”
L. Tołstoj

Rodzina jest podstawową i pierwotną grupą społeczną istniejącą w każdej kulturze. Złożona jest z małżeństwa i dzieci oraz ogółu krewnych, którzy tworzą wspólnotę biologiczno-społeczną [2].

W rodzinie kształtuje dziecko stosunek do wartości moralnych. Zarówno we wczesnym dzieciństwie, jak i w okresie dorastania rodzina wpływa na rozwój osobowości dziecka, kształtuje określone potrzeby i postawy oraz elementy obrazu samego siebie [4]

Rodzina współczesna znacznie różni się od tradycyjnej. Wynika to z szeregu przeobrażeń społeczno-kulturowych. Wielu autorów, którzy podejmują problematykę rodziny stwierdza, że sytuacja polskich rodzin jest niekorzystna, że rodzina w Polsce przeżywa kryzys.

Współczesna rodzina jest z reguły nietrwała, rozbita lub zagrożona rozbitiem. Rodzina polska jest osłabiona z powodu słabych więzi między członkami rodziny. Upadek autorytetu rodziców, praca zawodowa matek, rozwody, brak dostatecznych świadczeń opiekuńczo-wychowawczych ze strony rodziny w konsekwencji powoduje to zwiększenie liczby sierot społecznych [1,2,4]

Celem podjętych badań jest próba poznania opinii młodzieży na temat małżeństwa i rodziny.

MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono w 2002 i 2003 roku wśród studentek pierwszego roku 3-letnich studiów licencjackich; kierunek pielęgniarstwo oraz 3-letnich studiów licencjackich; kierunek położnictwo Śląskiej Akademii Medycznej.

Podstawową techniką badawczą była ankieta. Badaniami objęto 144 osoby. Ankieta zawierała 45 pytań. Pytania dotyczyły oceny własnej rodziny oraz rodziny przez siebie założonej. W ankiecie było 28 pytań zamkniętych oraz 17 pytań otwartych.

WYNIKI BADAŃ

Najliczniejszą grupą ankietowanych stanowiła młodzież w wieku 20 – 21 lat – 125 osób, co stanowi 86,8%. Najstarsza respondentka, to 29 letnia mężatka.

Wśród badanych przeważały panny – 140 respondentek, co stanowi 97,2% ogółu. Statusem mężatki legitymowała się tylko 1 osoba, 3 osoby nie podały swojego stanu cywilnego. Wśród badanych 132 osoby to mieszkanki miasta. Tylko 12 osób (8,33%) mieszka na wsi.

Badana populacja, to w 90,3% (130) młodzież o wyznaniu rzymsko-katolickim, 3 osoby tj. 2,08% określiły się jako protestantki, 11 osób, co stanowi 7,6% badanych nie określiła swojego wyznania.

Struktura rodzin według poziomu wykształcenia rodziców była zróżnicowana. Najliczniejsza grupa reprezentowana była przez rodziny w których oboje lub jedno z rodziców miało wykształcenie zawodowe (57,6%). Drugą kolejną grupę co do wielkości stanowiły rodziny, w których oboje lub jedno z rodziców ma wykształcenie średnie (53 osoby, tj. 36,8%); wykształceniem wyższym legitymowało się 17,36 % (25 osoby), z czego 14 u oboje rodziców, a w 11 przypadkach jedno z rodziców. Wśród badanych zaledwie 2,08% to rodziny, w których oboje lub jedno z rodziców miało wykształcenie podstawowe.

Wśród przebadanej grupy kobiet tylko 7,6% było jedynaczkami. Pozostałe respondentki pochodziły z rodzin wielodzietnych.

Analizując dane ankietowe dotyczące atmosfery panującej w domu, 43,7% respondentek określiło ją w skali 2 – 5 , jako bardzo dobrą oraz 43% - jako dobrą. Tylko 8,3% (12) badanych atmosferę panującą w domu rodzinnym określiło jako dostateczną , a 2 – jako niedostateczną. Powodem wystawienia nagannej oceny było: pijaństwo ojca, kłótnie , brak pieniędzy. Za przyczynę bardzo dobrej i dobrej atmosfery panującej w domu rodzinnym respondentki uznały: miłość, wzajemną akceptację, przyjacielskie stosunki panujące w rodzinie, kwestie finansowe a nawet idealne dopasowanie się rodziców pod względem charakteru.

Badania wykazały, że ankietowana młodzież to osoby samodzielne, podejmujące ważne decyzje życiowe bez udziału rodziców (110). Tylko 20 (tj.13,9%) odwołuje się do opinii i decyzji obojga rodziców, 12 (8,3 %) – konsultuje decyzję tylko z matką, natomiast w 1,3 % (2) przypadków ważne decyzje podejmują rodzice bez ich udziału.

Na pytanie: "Które z wzorców zachowań stosowanych przez rodziców chciałabyś odtworzać w swojej rodzinie?", większość odpowiedzi dotyczyła: troski o dom, dobrych warunków bytowych, wspieranie się w trudnych sytuacjach, miłość i życzliwość.

Za sytuacje negatywne w małżeństwie swoich rodziców ankietowane uważały : rygorystyczną kontrolę dzieci, brak tolerancji wobec odmiennych poglądów, podział obowiązków na kobiece i męskie, sprzeczki dotyczące finansów.

Badana młodzież w przyszłości chciałaby założyć rodzinę (128). Najodpowiedniejszy wiek do zawarcia związku małżeńskiego to 25 – 30 lat. Respondentki uważają, że jest to okres niezależności finansowej. Większość ma już wyuczony zawód i/lub ukończone studia.

Idealny kandydat na męża w opinii badanych, powinien być człowiekiem starszym. W 14 (9,7 %) przypadkach – w wieku ankietowanych, a tylko 1 respondentka chciałaby poślubić mężczyznę młodszego od siebie. Idealny mężczyzna na męża, to mężczyzna wykształcony, stały w uczuciach, odpowiedzialny, pracowity, opiekuńczy, szczerzy, wyrozumiały,

pogodny, cierpliwy, bez nałogów i stawiający sobie w życiu różne cele, do których będzie dążyć.

Na pytanie dotyczące akceptacji współżycia płciowego przed ślubem: 95 (65,97%) badanych odpowiedziało twierdząco. Tylko 13,9% (20) – była przeciwna utrzymywaniu stosunków płciowych przed ślubem.

Wśród przyczyn, które skłaniałyby je do wyjścia za mąż respondentki podały: miłość – 103 ankietowane, co stanowi 71,5%, zapewnienie bezpieczeństwa i zrozumienia – 97 ankietowanych (11,8%), uregulowanie życia płciowego – 14 ankietowanych (9,7%), posag – 13 ankietowanych (9,03%).

W przyszłości, 128 badanych, co stanowi 88,8.% chciałyby urodzić dzieci. Tylko 8 (tj.5,5%) nie chce mieć potomstwa. Ilość posiadanych dzieci ankietowane w większości uzależniają od sytuacji materialnej, od zdania partnera (3 osoby) oraz od „woli” Boga („ile Bóg da” – 2 ankietowane).

Aż 143 ankietowane, po zawarciu związku małżeńskiego chciałyby mieszkać samodzielnie. Zaś jedna ze swoimi rodzicami. Żadna z ankietowanych nie wyobraża sobie wspólnego zamieszkania z rodzicami męża.

Wśród ankietowanych, 100% uważa, że partner powinien pomagać w obowiązkach domowych, a za wychowanie dzieci w równym stopniu odpowiadają obojga rodzice. Po urodzeniu dziecka 136 ankietowanych, co stanowi 94,4 % badanych chciałyby powrócić do pracy, ponieważ utrzymanie domu powinno należeć zarówno do mężczyzny jak i do kobiety.

Na powodzenie małżeńskie według ankietowanych największy wpływ ma: wierność małżeńska (32,9%), udane życie płciowe (17,2%) oraz zalety umysłu (16%).

Do czynników zagrażających szczęściu rodzinnemu, ankietowana młodzież zaliczyła: niezgodność charakteru – 39 badanych, alkoholizm – 71 osób, zdrady – 70, brak pracy – 32, niezdarność – 16, bezpłodność – 8 osób.

WNIOSKI

1. Zanik tradycyjnego podziału ról na kobiecie i męskie
2. Wzrost znaczenia partnerstwa w rodzinie
3. Samodzielność w podejmowaniu decyzji przez młodzież.
4. Alkoholizm, zdrada małżeńska to czynniki zagrażające szczęściu małżeńskiemu

PIŚMIENNICTWO

1. Kawczyńska – Butrym Z. (red.), Pielęgniarstwo rodzinne, CEM, Warszawa 1997, s.42 – 46
2. Kulik T.B., Latałski M. (pod red), Zdrowie publiczne, Wydawnictwo CZELEJ, Lublin 2002
3. Latałski M.: Zdrowie publiczne, Akademia Medyczna, Lublin, 199, s. 161 – 164
4. Tobiasz – AdamczykB.: Wybrane elementy socjologii zdrowia i choroby, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, s.68 – 76

STRESZCZENIE

Celem pracy była próba poznania opinii młodzieży na temat małżeństwa i rodziny. Z analizy zebranego materiału wynika, że badana młodzież – to osoby samodzielne. Ważne

decyzje życiowe podejmuje bez udziału rodziców. Ma swoją wizję małżeństwa w którym nie ma tradycyjnego podziału ról na kobiece i męskie a tylko partnerstwo.

SUMMARY

It was our aim to get to know the opinion of the young people on the subjects of marriage and family.

The general conclusion can be drawn that the enquired are quite independent. Most of their decision was made without parents' advise, and in their view of marriage there is no division into women's and men's jobs, but partnership.